

Kommunikasjonsutfordring og -mulighet

Statsautorisert revisor
Nina Rafen
Styreleder i Revisorforening

Etter et travelt årsoppgjør går det mot lysere tider og det er på tide å se fremover. Mye skjer innenfor våre fagområder og vi venter på ny regnskapslov, oppnevning av revisorlovutvalg og det videre arbeidet med vårt eget forslag til revisjonsstandard for små foretak.

I løpet av kort tid kommer oppdaterte og nye standarder for revisjonsberetning på norsk som er planlagt implementert i Norge fra regnskapsåret 2016. Dette innebærer økte krav til kommunikasjon i revisjonsberetningene, noe som vil gjøre dem langt mer informative enn de er i dag. Tilsvarende krav vil følge av de nye EU-reglene.

FEE publiserte i februar en sammenligning mellom kravene til revisors kommunikasjon etter EU-reglene og de internasjonale revisjonsstandardene og bekreftet at kravene i stor grad er sammenfallende (www.fee.be/images/BP_Auditor_Communication_1502.pdf).

En kommunikasjonsutfordring

I en tid der informasjon er mer og mer tilgjengelig må man vel også kunne tillate seg å si at våre typiske standard revisjonsberetninger verken fremstår som informative eller interessante. De gir heller ikke leserne særlig innsikt i all den jobben og de kompliserte vurderingene som ligger bak. Vi har en kommunikasjonsutfordring som både investorer og regulerende myndigheter har sett. Når man ser hvor godt de nye revisjonsberetningene er mottatt i England, der de har tidlig implementert disse, ser vi derfor ingen grunn til å vente her i Norge. Det er også positivt at det er bransjen selv, uavhengig av EU-reguleringen, som har tatt initiativ til å komme med en ny revisjonsberetning.

Kultur og holdninger

Jeg var nylig på et foredrag med representanter fra bransjen i Nederland som er i en situasjon der bransjen og tjenestene, som følge av rekke skandaler og hendelser, ikke har tillit verken fra brukere eller myndigheter.

Bransjen fikk derfor en «siste sjanse» fra myndighetene til å iverksette tiltak for myndighetene eventuelt ville overta. En

arbeidsgruppe fra bransjen har identifisert 53 konkrete tiltak som revisjonsselskapene har måttet slutte seg til. Det er også forventet at en del av disse tiltakene vil komme i lovs form. Bedre kommunikasjon både gjennom revisjonsberetningen og gjennom flere møter med klientene, er noen av tiltakene som ble identifisert for å øke tilliten til bransjen.

I tillegg til konkrete tiltak som bedre kommunikasjon og rapportering, er det også nødvendig å endre kultur og holdninger gjennom nye krav til styrings- og avlønningsmodeller samt kvalitetssikring. Våre nederlandske kollegaer vil for øvrig til og med måtte avlegge en ed. Vi er heldigvis i en situasjon hvor vi ikke har tilsvarende utfordringer, men vi må alle være oss bevisste vårt ansvar for å opprettholde fortsatt tillit.

Revisors vurderinger og skjønnsutøvelse

I den nye revisjonsberetningen vil revisors uttalelse komme først. For foretak av allmenn interesse medfører de nye ISAene krav til beskrivelse av «key audit matters» hvor revisor må kommentere de viktigste risikoer, eventuelle mislighetsrisikoer, skjønnsmessige områder og vesentlige transaksjoner. Dette vil gi brukerne innsikt i revisors vurderinger og forståelse for skjønnsutøvelse og utfallsrom. Erfaringen fra England så langt er at revisorene løser dette på ulike måter – tilpasset de ulike selskapene – og man har unngått bruk av maler og standard ordlyd.

I noen beretninger ser man også at revisor har kommentert både vurderinger, revisjonsmessig angrepsvinkel og funn. Så langt tyder undersøkelsene i England på at revisorene var forsiktige det første året (2013), men at man året etter gikk lenger enn det som var påkrevd ved å bli mer konkrete, noe som er blitt svært godt mottatt. Forhåpentligvis vil også brukerne, selskapene og

deres revisjonsutvalg etterspørre mer detaljer. Det vil bidra til harmonisering i forhold til detaljeringsgrad og forståelighet over tid.

En uttalelse som gir mer

En av beretningene som hatt fått mye positiv oppmerksomhet både i England og i USA, er revisjonsberetningen til Rolls-Royce Holdings Plc. Det fremstår nok som ganske fremmed for oss at revisor kommenterer at «the resulting estimate was acceptable but mildly optimistic» og underbygger hvordan man har utfordret ledelsen og utøvd profesjonell skepsis.

Denne typen revisjonsberetninger gir brukerne mer innsikt, og bør også bidra til at de stiller flere spørsmål til selskapene for å forstå mer av ledelsens vurderinger. I andre land har man også sett at generalforsamlingene er blitt et forum der eierne både utfordrer og stiller flere spørsmål til selskapene og deres revisorer, og her går Nederland igjen foran med et godt eksempel.

Grip muligheten!

Det blir viktig at vi som bransje i Norge også griper den muligheten vi nå får til en mer spisset kommunikasjon i våre beretninger, selv om det helt klart vil bli utfordrende å formulere denne. Det vil også medføre at beretningene blir mindre sammenlignbare og reflektere at oppdragsansvarlige revisorer gjør ulike vurderinger i dag. Den nye ISA 260 *Kommunikasjon med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll* og EU-reglene, innebærer også mer spesifikke krav til kommunikasjon med revisjonsutvalgene/styrene, som også gir oss en unik mulighet til å tydeliggjøre viktigheten av vårt arbeid.

Alt dette viser hvilke muligheter vi får til å skape bedre forståelse for vårt arbeid og skape tillit – så nå må vi alle gripe muligheten!